

Meningsmangel?

I år skal vi feire 400-års jubileum for det offentlige legevesen, og dermed også for det offentlige helsevesen, i Norge. Vår kollega Villads Nielsen (1564–1616) tiltrådte som stadsmedicus i Bergen i 1603. Fire hundre års legeinnsats for helsa – hva har vi bidratt med? Har vi gjort for lite? Skal vi engasjere oss på nye områder? Har vi gjort for mye? Skal vi redusere våre tilbud?

Folkehelsemeldingen ble lagt frem i januar. Den peker på de økende gruppene med langtidssykemeldte og uføretrygdete, mange med uklare medisinske diagnoser. Dette handler i stor grad om livsstilssykdommer. Sosial ulikhet øker og bidrar til at avstanden vokser mellom de med god helse og de med dårlig helse. Mye tyder på at mange av de med dårligst helse også får dårligst behandling.

Angår dette allmenlegen? Hva med samfunnsmedisinen? Kan noen høre legenes stemmer gjalle i debatten? Hvor er Karl Evang? Er det ingen som mener noe, da? Noen av disse spørsmålene tas opp i to artikler av henholdsvis Mette Brekke og Per Fugelli i dette nummer av Utposten.

Rekrutteringen til samfunnsmedisinske stillinger er nesten tørket inn. Stadig flere fastleger lurar på om de klarer å stå løpet ut eller om de kommer til å gå på en skikkelig «Brink» (jfr svenskens sprekk i VM-stafetten). Fastlegene opplever et økt forventningspress. Ordningen har fått legene til å fokusere enda mer på individet. Det reduserer legenes overskudd til å engasjere seg i samfunnet rundt seg. Den nedre grense for hva folk forlanger at legen deres skal engasjere seg i senkes stadig. I takt med disse fenomener plages noen kolleger av en økende meningsmangel i jobben sin som primærlege.

Det er ingen som vet bedre enn primærlegene hvordan vanlige folk opplever sin hverdag for tiden. Vi ser daglig hva som skjer når mennesker prøver å stappe mer i hverdags-kofferten sin enn den rommer. Kofferter revner rundt oss. Men mener vi noe særlig om det?

Også legenes kofferter er fulle. Milde ønsker og beinharde krav fra oss selv og pasienter fyller opp kofferter og bøtter og spann. Den allmennmedisinske bøtten har som kjent rent over lenge. Nå begynner vel ikke den allmennmedisinske kofferten å revne også? Hvis så, bør leger gå foran sine slitne pasienter og vise vei til løsninger.

Skal vi ikke tømme vår egen koffert for alt det som ikke *må* være der? Sette grenser for tilgjengelighet og arbeidstid? Ikke gjøre noe med alle bestillinger? Skrelle vekk alt det samfunnsmedisinske arbeid som ingeniører, næringsmiddelkonsulenter og miljøteknikere gjør bedre enn oss? Så beholder vi de oppgaver der vi som leger er bedre enn andre. Vi har tatt på oss for mye – både innenfor allmennmedisin og samfunnsmedisin!

Artiklene til Brekke og Fugelli berører også noen av disse spørsmålene. De minner oss om gamle legehøvdinger med meningers mot, men artiklene viser også at noen av dagens norske leger har klare meninger. De viser oss spennende sider av primærmedisinen der samfunnet kan ha nytte av leger som finner god mening med sine oppgaver i primærmedisinen.

Vi i Utposten-redaksjonen vil gjerne bidra til å redusere meningsmangelen i norsk primærmedisin. Vi oppfordrer deg til å mene noe – gjerne gjennom Utposten.

Ola Nordviste

UTPOSTEN
- en viktig arena for
utvikling av primærmedisinen